

Monumentnummer*: 513518

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 29 maart 2005
Kadaster deel/nr 82903/106

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Loenen Apeldoorn Gelderland

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Beekbergen C 1335

Omschrijving**

Onderdeel 1: HOOFDGEBOUW (Ter Horst).

Omschrijving

Geheel omgracht, bakstenen kasteel in renaissance-stijl met een front van gepleisterde baksteen in classicistische stijl uit 1792 ontworpen door de Arnhemse architect Roelof Roelofsz. Viervant; bij deze verbouwing werd de oriëntering van het gebouw 180 graden gedraaid. Waarschijnlijk is bij de bouw gebruik gemaakt van ouder 15de-eeuws muurwerk (achterste deel). Het op rechthoekige grondslag opgetrokken pand bestaat uit een souterrain, drie bouwlagen en een kapverdieping (bestaande uit twee zolderverdiepingen) onder een met leien gedekt samengesteld zadeldak. Op de nok een houten klokkentorentje uit de laatst genoemde bouwtijd met aan de voorzijde een smeedijzeren torenuurwerk van H. Braakman (1860) en inwendig twee luidklokken van H. Kemper (1724 en 1728); in de toren een opgestelde klok van J.A. Grave (1717). De achter- en zijgevels hebben zogenoemde Gelderse gevels met in- en uitzwenkende contouren van laat-gotisch/renaissance karakter; de gevels bevatten vele bouwsporen van dichtgemetselde vensters, Gotische driepassen en accolade-vormige ontlastingsbogen. De kelderverdieping is ter plaatse van de zijgevel voorzien van keperboogvormig afgesloten kelderlichten. De 18de-eeuwse, gepleisterde voorgevel wordt ter hoogte van de bel-etage geleed door geblokte pilasters van gepleisterde baksteen en daarboven door natuurstenen Ionische zuilen van de kolossale orde die een houten hoofdgestel met fronton dragen. Centraal in de gevel de dubbele toegangsdeur met bovenlicht voorzien van een decoratie. De opbouw van de vensterassen bestaat uit een toogvormig afgesloten kelderlicht en zesruits schuifvensters. De achtergevel, oorspronkelijk de voorgevel, heeft een vooruitspringend excentrisch geplaatst deel van drie traveeën, afgesloten door een Gelderse gevel voorzien van gemetselde, overhoeks geplaatste pinakels, die bollen dragen; de top wordt afgesloten door een hoge

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

pinakel met nisvormige uitsparing; in de top een houten luifel waaronder een hijsinstallatie. Op het dakschild staat een houten sokkel waarop oorspronkelijk een glazen dakkoepeltje (waaronder zich de eikenhouten wenteltrap bevindt). De achtergevel heeft aan de linkerkant de dubbele toegangsdeur bereikbaar via een hoog bakstenen bordes met hardstenen treden tussen gemetselde keermuren. Boven de deur een pilasterdecoratie over drie verdiepingen, die zich in het midden verjongt door middel van gemetselde voluten. Tussen deze pilasterstelling drie vensters: een (verplaatst) meerruits venster, een kloosterkozijn en een meerruits licht. De middelste travee wordt gevormd door een kelderdeur, een meerruits venster en een getralied venster en de rechter travee bestaat uit een kelderlicht en vier boven elkaar geplaatste meerruits vensters. Aan weerszijden van de achtergevel een travee in het terugspringende bouwvolume, waarvan de linker wordt afgesloten door een hoger opgetrokken kroonlijst (1792). In deze linker travee drie boven elkaar geplaatste meerruits vensters met persiennes; in de rechter travee een smalle trap naar een toegangsdeur waarboven een vierruits licht en een meerruits venster met persiennes. De zijgevels kennen een vrij regelmatige invulling van smalle meerruits vensters, vensterlichten met luik, kloosterkozijnen en in het midden van de derde bouwlaag een ovaalvormig venster met ruitvormige roedenverdeling. In de top van deze gevels zijn vliegopeningen aangebracht. Het gehele pand is onderkelderd: de gang, tevens middenas, heeft een spitsboogvormig tongewelf geflankeerd door vierkante ruimten (keuken/opslagruimten) met kruisgewelven.

In het INTERIEUR is ondermeer van belang de oorspronkelijke plattegrond met centrale hal en kamers aan weerszijden; achterkamer met rijk gebeeldhouwde zandstenen renaissance schouw, waarvan het fries gedragen wordt door twee figuren van de hand van de beeldhouwer Arndt van Tricht (1557); voorkamer met stucwerk en schouwpartij in Lodewijk XVI-stijl; originele inrichting van de keuken met plavuizen vloer.

Waardering

Het HOOFDGEBOUW (Ter Horst) is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als voorbeeld van een vrij gaaf bewaard 16de-eeuws buitenhuis in laat-gotisch/renaissance-stijl met een neo-classicistische frontgevel uit 1792 naar ontwerp van architect Roelof Roelofsz. Viervant;
- vanwege de oorspronkelijke plattegrond (kelder) en gaaf bewaarde ruimte-indeling en aankleding van het interieur;
- vanwege de kenmerkende ligging binnen een classicistische opzet en binnen de historische tuin- en parkaanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Kasteel